

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“

— Izhaja vsako drugo soboto —

Hiša v gozdu.

Resnična dogodba, poslovenil Starogorski.

Prestrašeno je gledala Ivanka v divje staro kino lice.

„Kaj hočete, za božjo voljo, Liza? Govorite!“

„Kaj hočem? Takoj zveste. Tistih 500 dolarjev hočem, katere je dobil vaš mož za drva. Te hočem! In kar še drugega denarja imate, hočem tudi. Da imate mnogo, to vem. Stari vaš oče je bil skop kot Žid, moral je mnogo skupaj pograbititi za vas. Sem dajte! In kar še imate drugega lepotičja, zlate in srebrne verižice, biseri od vaše matere, prstane, igle, uro, vse to hočem. In ker sedaj veste, kaj vse hočem, dajte mi hitro. Ne svetujem vam, da bi se zoperstavljali, ker pri najmanjši upornosti vam zaprem sapo. Toraj hitro, kje je denar, kje lepotičje? Kje so ključ?“

„Liza, za božjo voljo, bodite pametni, bodite usmiljena, pustite me, da govorim“, stokala je uboga žena pod težo roke.

„Nič, nič! Sem z denarjem, ali pa ne bo dobro! Ne branite se!“

„No, in če ne dam“, se osrči Ivanka. „Takoj me vendar ne boste zadušila, in brez moči tudi nisem. Mica bo prišla vsak trenotek k meni pogledat in me rešila vaših rok.“

„Tega ne bo“, mrmrala je rudeča Liza; „ako v tem trenutku ne storite, kar hočem, zadavim vas, pokličem v vašem imenu Mico in zadavim tudi njo. S to staro krevljo bom že gotova, saj trikrat toliko močna, kakor ona.“

„Tega si nisem zaslužila od vas, Liza! Ali nisem bila vedno dobra z vami? Pomislite, kolikokrat bi bila legla vi in vaš mož brez večerje spat ako bi se vas ne usmilila? Kdo je lani, ko ste vi zbolela, plačal zdravnika in zdravila? Ko ste se nekoliko opomogla kdo vam je dajal močna jedila, kdo vam je pošiljal celo vino? Kdo vam je v zadnji hudi zimi večkrat poslal drva? Ali ste na vse to pozabila? Mislite na Boga, ki vse ve in vidi, Liza in ne dajte se pregovoriti od hudobca, da ne postanete hudodelka!“

„Vse nič ne pomaga! Težko mi sicer de, da ste ravno vi, pa — sila kola lomi.“

„Bog se me usmili!“ zaih i Ivanka in sklepa roke.

„Takoj se vas bo usmilil“, mrmlja Liza. „Ali nimate na nič drugega misliti. No, ključe sem!“ je kričala jezno.

Stokaje se je vzdignila Ivanka.

„V oni sobi zraven je omara in v nji najdete vse, kar želite. V tej omari je ves denar, lepotičje, vse, vse. Ali Liza pomislite: vi stavite svoje življenje!“

„To bodi moja skrb. — Hvala k večjemu za opomin. No, kje so ključ?“

S tresočo roko ja vzela Ivanka izpod zglavja zveženj ključev. V razburjenosti ni mogla takoj najti pravega.

„Le sem s ključ, najdem že jaz sama pravega!“ se je zarežala Liza in izrgala ključ iz rok Ivankinih.

Jokaje je sedela mlada žena v postelji in molila. Strašne in grozne misli so se ji porodile po glavi, med tem ko je iskala Liza pravi ključ in preklinjala.

Ako je postala ženska roparica, postane tudi morilka? Ako zadavi njo in Mico, kdo bo potem pričal proti nji? Nikdo je ni videl priti, nikogar ni v hiši. Groza jo je pretresla in molila je vroče v strašni stiski.

Naenkrat se je nečesa spomnila. Zares! Ključ od vrat tiče v ključavnici.

Ne vem, ali je kdo izmed vas videl takoimenovano francosko ključavnico. Tedaj so bile zelo v porabi. Ako so se namreč duri od zunaj močno zaprle in ni bilo ključa znotraj, skočila je ključavnica nazaj in oseba je bila tako dolgo ujeta, dokler ji ni usmiljena roka od zunaj odprla.

Kakor blisk prešinila je Ivanka ta misel. — Kakor da bi imela pomoč od v šje moči, plazila se je tiho k vratom ter jih zaloputnila z vso silo, da so zleteli ključ na sredo sobe.

Glasi krič se je odzval v sobi, cel kup kletvice je donel Ivanki na uho in grozno so se pretresla vrata.

Ivanka pa je klečala sredi sobe in se zahvalila za rešitev Vsemogočnemu.

Ženska hijena je bila ulovljena, popolnoma brez pomoči. Naj divja, kolne, preti, debele hras-tove duri, močna ključavnica, omrežena okna, vse se ji je zoperstavljalo.

Ivanka je rešena!

Kaj sedaj storiti? Krika in razbijanja Lize ni bilo mogoče prenašati. — V takem položaju se Ivanka ni mogla pomiriti. Nekaj časa je sedela na postelji, utrujena, in zbirala misli. Nato je vstala se za silo oblekla, vzela otroka in šla na vrt. — Mica se je prestrašila blede gospe; njen strah se je pa še bolj pomnožil, ko je zvedela grozno no-vico. —

„Mica, hiti kar moreš, ter pokličி pomagače. Prej se ne morem umiriti, dokler ni moške osebe v hiši. V jedni uri si že nazaj, tako dolgo bom pa že zdržala.“

Mica se je takoj odpravila.

Ivanka je zaklenila za njo duri ter se vlegla na smrt utrujena na posteljo. Liza je med tem obmolnila in bila mirna, in tako se je razburjena gozdarica vsaj nekoliko oddahnila. Pustimo jo počivati in zbirati nove moči. Zelo ji bode še potrebovala — njene kušnje še ni konec.

Pojdimo za deklo.

Zvesta duša hiti, kar more, skozi dobro poz-nani gozd, in mrmra in se grozi ničvredni ženski in prosi Boga za pomoč in zdravje slabotne gospo-dinje,

Naenkrat se ji je noga ustavila. Nek človek ji je šel nasproti, katerega je spoznala takoj. Bil je šepavi Vid. Sedaj ji je postalo jasno, da sta ta dva sporazumljena ter da je Vid postal nemiren, ker se mu ni žena tako dolgo vračala. Kam naj se skrije pred tem človekom?

Naglo je zbežala nazaj in krenila na stran k stari veliki jami, kjer se je vsedla na kamen za velikim hrastom. Tukaj je mislila počakati, da Vid odide. Upala je, da je ni videl ali vsaj spoznal, ker je bila daljava precejšnja. Ona ga je tudi sa-mo po hođu spoznala.

Pa oči hudobneža vidijo ostrejše.

Predno se je uboga starica nadjala ter si iz strahu nekoliko pomogla, stal je šepavec naenkrat pred njo.

„Kaj pa delate tukaj, Mica?“ jo je zaničljivo prašal.

„Grem k delavcem“, odvrnila je ta prestrašeno.

K delavcem? Ali ste zgrešili pot? Mislil sem, da vam morajo biti vse poti v gozdu dobro znane. Ha, ha! In kaj ste hoteli tja? Kaj hočete pri delavcih? Nič posebnega. Od gospoda imam neko povelje na Filipa“.

„Od gospoda? On je odjezdil v L.“

„Srečal sem ga v vasi. Kaj posebnega že ne more biti, da še komaj greste tja, ko pa vam je že v jutro naročil in celo sam skoraj mimo njih jezdil. Pa kaj me to briga. Ali je bila danes moja Liza pri vas? Mislila je iti“.

„Pred poldnevom je bila“, reče Mica, ki se je trudila ohraniti mirno, „bila je pri nas in po obedu je spet odšla“.

„Tako, tako“, je rekel Vid, kateremu ni ušla preplašenost dekle. „Ona je odšla in vi, stara slu-žabnica, pustite svojo gospodinjo samo doma. Mica Mica, ni-em mislil, da ste tako lahkomišljena!“

„Pometajte pred svojim pragom, boste že kaj našli, ter se ne brigajte za drugih, ki sami bolj vedo, kaj jim je storiti te idite svojim potom“, re-če jezno Mica.

„Takoj, takoj dušica“, reče Vid. „Slišite, jaz moram z gospo nekaj važnega govoriti, dajte mi ključ od vrat“.

„Jaz nimam ključa“, zaječala je uboga Mica, katere se je čim dalj bolj pollaščala groza, „gospa je sama zaprla vrata, ko sem jaz odšla“.

„Kaj? Gozdarica je sama zaklenila vrata? Bolnica? Slišite, Mica, vi ste vendar le velika laž-nica, kaktero sem kedaj videl! Hitro s ključi sem, drugači ne bo dobro!“

„V resnici Vid jaz nimam ključev“, se opravi-čuje Mica. — „Kako naj vam jih dam, ko jih nimam“.

Vid je planil na ubogo starico preiskal ji vse žepe, pregledal natanko vso okleko. Ko pa ni v resnici ničesar našel, je spoznal, da se je moralo nekaj dogoditi. Jedino pomoč ne bo bolnica pošiljala za male reči od sebe ter zaklepala vrata.

Kaj storiti? Nazaj ne more več, ker ga Mica izda; svoji ženi mora tudi na pomoč, ter jo rešiti zanj, v katere se je vjela. Pred vsem se pa mora odkrižati nevarne priče in k temu ni druge pomoči, kakor — kakor... jama. Zgrabil je ubogo Mico, vlekel jo vkljub kriku in zoperstavljanju k jami in jo vrgel v njo.

Naprej nagnjen je skrbno poslušal rahle, umi-rajoče vzdihе, ki so strašno doneli iz grobočine na uho in ko so si potihnili, se je vsedel na kamen, na katerem je pred par minuti počivala njegova žrtva in si brisal pot s čela.

„Vražje stare bosti“, začel je sam s seboj. „Kdo bi si mislil, da je še tako močna! Malo je manjkalo in še mene bi potegnila seboj. Kaj pa sedaj? V hišo moram. Nekaj se je zgodilo, kar ne pomeni nič dobrega. Tako lepo sva se vse dogo-vorila, da ne morem razumeti, kako je moralo spodleteti.“

Da Lize ni nazaj, da je Mica tako naglo bila poslana k delavcem, to je nevarno. Na vsak način moram pogledati!“

(Dalje prihodnjič).

Arabska kuhinja.

Šetošnje avstrijsko romanje v Rim.

Piše A. K. v T.)

Kolosej.

Kolosej nas spominja na podivjanost pogan-
skih Rimljanov. Kolosej je nekako gledališče na
prostem, silno veliko, da je v njem bilo prostora
za 90.000 gledavcev. Z začetka so gledali Rimlja-
ni, ki so okoli in okoli 4 nadstropja visoko sedeli
kako so se živali med seboj klale. A naveličali so
tega. Žejalo jim je po človeški krvi, ter so spu-
ščali ljudi — kasneje kristjane med lačne zverine.
Rimljanski gospodi je dopadlo, ko je videla, kako
zverine trgajo uboge Kristjane. Kam pride človek
brez prave vere! Zemlja v koloseju je namočena
s krvjo prvih kristjanov. In trava, ki nam raste,
se lahko reče, da je zalita s krvjo. Seveda, so se
teh iger vdeležili v prvi vrsti cesarji rimljanski.
Pod zemljo so bili prostori, v katerih so bile zve-
rine, katerim niso več dni dali jesti. Pripeljali so
kristjane in nadnje spustili lačno zverino. Gospoda
pa je visoko okoli v varnem gledala, kako so
kristjani umirali. Polovica tega koloseja je zdaj po-
rušena.

Katakombe.

Katakombe so neizmerni podzemeljski hod-
niki, kapele in grobovi pod zemljo. — Služile so
kristjanom prvih 300 let po Kristusu, v to, da so
se kristjani ob času preganjanja shajali k molitvi,
k službi božji in, da so v njih svoje mrličke poka-
pavali.

Poganski Rimljani so namreč svoje mrličke se-
žigali. Kristjani pa niso hoteli te navade sprejeti,
ker se jim je zdelo nekaj groznega, divjega, žgati
mrtvece.

Tudi nas uči sv. vera, da je telo iz zemlje
in se mora v zemljo povrniti. Tudi moramo mi v
vsem Jezusa posnemati, njegovo telo pa ni bilo
sežgano, torej se tudi za kristjane ne spodobi, da
bi mrličke žgali. Saj je res nekaj barbarskega —
če prav ni proti veri žgati mrličke; ker Jezus ni
ravno zapovedal mrličke v zemljo devati in Bog
kakor ko sodni dan iz zemlje mrtve obudil, tako
jih bi tudi lahko iz pepela.

Pa vendar, bi li mogel Ti gledati, kako tvo-
ega mrtvega očeta, tvojo mrtvo mater žgejo in
pečejo? Kako gori tvoj mož, tvoja žena! Ta bar-
barska navada je v nekat-rih krajih že vpeljana.
In tudi pri nas so pred par leti „moderni korifeji“
namigivali, da bi se tudi v Avstrija to vpeljalo.
In kakor sedaj nekateri delajo za brezbožno šolo

in živinski zakon — tako bodo hitro začeli delati
tudi na to, da se vpelje sežiganje mrličev, kakor
hitro se jim posreči zagnati Boga iz šole in dru-
žine. —

Vse je odvisno od tega, kaki poslanci pri-
dejo v parlament. Taki ljudi si domišljujejo, da bi
to bil napredek — seveda bi bil — pa na rakovi
poti!

Začela so se preganjanja. — Cesar Neron je
sklenil uničiti vse kristjane. Tekli so otoki krvi.
Še mrtve kristjane so pogani skrunili. Tedaj so si
začeli Kristjani pod zemljo kopati hodnike, kata-
kombe, da bi imeli mir pred pogansko druhaljo
med službo božjo in po smrti.

Kristjani so kopali katakombe 250 let: od
Nerona do Konstantina, kateri poslednji je bil za
krščanstvo zelo vnet. Delo so večinoma vodili pa-
peži sami. Vseh katakomb je sedaj odkritih okoli
50. Katakombe so se namreč ob času vojsk zasule;
in čez dosti let potem so nekeje kopali vino-
grad in so tako naleteli na podzemeljske hodnike.
Preiskovali so dalje in se tako prepričali, da so to
katakombe prvih kristjanov. Če bi se hodnike stavilo
enega za drugim, bi dobili tako dolg hodnik,
kakor je železniška proga od Dunaja do Rima!!
Grobov je v katakombah 4 milijone!

V katakombe se gre skozi mal vhod — tudi
po stopnicah. Kmalu se razcepijo hodniki na levo,
na desno, navzgor, navzdol. Če bi kdo le malo za-
ostal za svojo družbo — ne najde več ni izhoda
in tudi ne svoje družbe, ker bi ne vedel, kam naj
se obrne. Pred par leti je neki duhoven tako za-
ostal in je bil v katakombah dva dni, dokler ga
drugi niso našli — sam si ni mogel pomagati. —
Zato en sam človek ne sme notri. Hodniki so ko-
maj 1 m široki in 2 visoki. Kdor hoče noter, mo-
ra s svečo.

Človeka obide strah. Zrak je vlažen, vse je
zagrnjeno v črno temo. Visoke so katakombe na 4
nadstropja, t. j. 4 katakombe so ena vrh druge.
To je dobro, da je zemlja taka, da se ne ruši;
ker hodniki niso ne obzidani ne podprti. V hod-
dnikih ob straneh, v tem zemljatem zidu, so pa
videti luknje po 4, 5, ena vrh druge, kakor pre-
dali v omari — to so grobovi, kamor so kristjani
pokladali, ne v trugo ampak v prt zavite mrličke.
Luknjo so pa zamašili z marmornasto ploščo, na
katero so pa zarezali ime pokojnika in dan smrti itd.
Grobovi so sedaj odprti in se vidijo še deloma
kosti, deloma prah mrličev.

Vsako toliko časa se pride v kak večji pros-
tor, ki je služil Kristjanom za cerkev. Seveda je
vse priprosto in revno. Brez slik, brez klopi —
samo en velik navaden kamen, ki jim je služil za
altar pri sv. maši.

(Konec prihodnjč.)

